

„Еиңу аңеиңш азы ашыға“

Атынчратә ńшыгара

Ахәаахәтра аңхраара
аикәытхаратә цәаҳәақә ирывааршәны

Қарт

2018 шықеса

Ахқәа

Алагалажәа	4
Айқынтыхаратә цәаҳәақәа ирываршәны ахәаахәтразы алшра ғыңқәа	5
Ахәаахәттра-економикатә усурға иадхәалоу ахархәагақәа	5
1. Апъсни Цхинвалтәи аргион/Аахың Уапъстәылеи ирықыных ауааньсыра, хаталатәи аномер ала ридентификация	6
2. Аекономикатә қәыпшылара чыда	7
2.1 Иаку аматзуратә центр („Пјенцырык“ апринцип)	8
2.2 Азкызаара раңаа змоу атренинг центр	10
2.3 Абизнес инкубатор	10
2.4 Ашәахтәтә сервисцентр	11
2.5 Ақыттанхамфатә цъармыкъа	11
2.6 Автохәтәқәеи автомобилкәеи ръзъармыкъа	11
2.7 Зхы иақәнту аиндустриатә зона (Зиз)	12
3. Ашәахтәшәафы истатус чыда	12
4. Аиқешаратә цәаҳәақәа ирываршәны атауар аитапреи, амаркирра аңқарақәеи, ағиүцкатәи адәнықатәи цъармыкъақәа рхархәара аманшәалареи	14
4.1 Апъсни Цхинвалтәи аргион/Аахың Уапъстәылеи ръкынта Қырттәыла анахгара изхылапшша атакырадгылы ашқа атауар анагара	14
4.2 Атауар аекспорт	14
4.3 Апъсни Цхинвалтәи аргион/Аахың Уапъстәылеи рахъ атауар анагара	15
5. Афинансстәи азакәанпъцаратәи хархәагақәа	15
5.1 Афинансстә хархәагақәа	15
5.2 Азакәанпъцаратә база	16
Аихшъаала	16

Алагалажәа

Атәйла адинамикатә ағиара апроцесс ағы Қырттәыла аиҳабыра рзы **ахадаратә тәкы амоуп атынчра** аикәрышәара, убри азықәан зда ңысихәа иқам атагылазаашықәа иреиуп а прогресси, атәйлауаф ңыпхъза имшхәыбазареи, ихъчазаареи.

Атынчреи ағиареи анықамла, абарт аҳасабтәкәа үбашы роум. Убри ақынтә, Қырттәыла аиҳабыра, аимак атыпхъяразы, атынчратә, хықәкылатә, а pragmativtә, принциптә политика мөфәлъыргойт, ари аус ағы жәларбжъаратә уаажелларра ақынтә адгылара ду рымоуп.

Абри азнеишьа апѣстазаарағы инагзатәуп аинаалареи алахәызаареи аполитика шыатас иатаны, уи ала иазпхъягәатоуп аимак амшала еицәыхарахаз ажәларқәа үбжъара агәрагара аиташықәыргылареи, зтып иқәтәм аимак иахылтца ауадафрақәа есымша изыргәамтца ауаа реичаҳареи.

Қырттәыла аиҳабыра рполитика, раңхъа иргыланы, ауафи, уи изинкәеи, иахатыри рыхъчара ауп изызку. Убри ақынтә, аимак иназаны атыпхъ иқәыртаанза, ахадаратә тәкы амоуп атынчратә политика ахәақәа иртагзаны, аимак амшала азарал зауз ауаапұсыра иахәтоу апѣстазаашьеи апѣенпәши рзеиқәрышәара.

Ари ахықәкы анағзара қалоит а pragmativtәи агәыхалалратәи азнеишьеи, аиқәытхаратә цәаҳәақәа ирывашәны аимадарақәа реиташықәыргылареи, ауаажелларратә диалоги, аартызаареи, а практикатә шыағақәеи үйла. Убри ақынтә, Қырттәыла аиҳабыра динамикатә шыағақәа үйкәтцира иазыхиоуп. Абарт ашығақәа ауаапұсыра ргуманитартә таҳракәеи, а pragmatikatә интерескәеи, ағиареи иаха еибү апѣенпәш аикәрышәареи ауп изызку.

Қырттәыла аиҳабыра ицәырыггаз аинициатива, аиқәытхаратә цәаҳәақәа ирывашәны ахәаахәтра ацхраареи, Апѣсни Цхинвалтәи арегион/Аахыт Үаңстәылеи ирықәынхо ауаапұсыра ргуманитартәи рсоциал-економикатәи тағылазаашь аибұтәреи, ағың лшарақәа реикәрышәареи ахырхагара аиуреи, ағнұтқатәи адәнүкәтәи қъармықықәа рхархәара алшара аикәрышәареи ауп изызку.

Абри зегъы нарыгзоит аиқәытхаратә цәаҳәақәа нақ-аақ инхо ауаапұсыра үбжъара аимадареи, аизықазаашықәеи, анеиаареи, азеипш интерескәа рышьата ала аусеицура ацхраареи, атынчратә процесс арлахұыхреи азықәан.

Убри ақынтә, ацәыргоу аинициативағы иарбоуп Қырттәыла аиҳабыра имфәлъыргараны икоу ауснагзатәкәа. Иара убас, зығбахәы ҳәоу аинициатива иназаны амфәлъгара амзызла, иазәлымхай ганкәа зегъы ари апроцесс ағалархәреи, адиялог амфәлъгареи, аусеицури алшара рымазааует, абри ауп Қырттәыла аиҳабыра ҳасабтәс ирымоу.

Зығбахәы ҳәоу аинициатива аконструктивтә қашьеи агуманитартә ҳасабтәкәеи амоуп. Иакымкәа азтаарақәа, аполитика иадымхәалакәа, агуманитартә принципкәа үйла үрзбара қалоит, зны-зынла – аполитика иадхәалам статус-нейтралтә үархәагақәеи аформатқәеи рхархәара ала. Уи адагы, агуманитартәи аинааларатәи ҳасабтәкәа иазпхъагәатаны, статус – нейтралтә үархәагақәа рхархәара иаанагом «статус-индиферентра», мамзарғы астатус азтаара аитахәаңшра. Статус – нейтралтә үархәагақәа - аконкремтә гуманитартә ҳасабтәкәа үннагзара аан, астатус атема иаламцәажәақәа, азтаара адеполитизация ауп изызку. Абри азнеишьа иақәшашатхеит ари апроцесс иалахәу асубиектқәа зегъы.

Зығбахәы ҳәоу аинициатива – аиқәытхаратә цәаҳәақәа ирывашәны ахәаахәтра ацхраара – еиқәрышәоуп а pragmativtә азнеишьа ашьата ала, иазәлымхай аганқәа зегъы конструктивла ари апроцесс ағалархәра

ахырылшаша ақөпжышылара рзеңкәнаршәоит, ари апроцесс мөағысуеит жәларбжъаратә уаажелларра рұқынта адғылара ғәбәа змоу алахәызаареи аинаалареи аполитика ахәақәа иртагзаны.

Аиқөйтхаратә цәаҳәақәа ириваршәны ахәаахәтразы алшра ғылқәа

Аиқөйтхаратә цәаҳәақәа ириваршәны, ауаа иахъагы ахәаахәтра иағуп, еитатуеит¹, аха аитатра аганахъала икоу апроблемақәеи, атранспорттә аимадара апѣкреи, аидара ахыпхъаңаразы ишъақәыргылоу алимити, ашәахтәкәеи, егырт аудафрақәеи рымшала, ари апроцесс апѣкратә қашшы амоуп. Ари атагылазаашь чыдала иаргәмтуеит аиқөйтхаратә цәаҳәақәа иривпүну араионқәа ирвқәынхо ауаапѣсыра.

Зызбахәы ҳәоу аинициатива - аиқөйтхаратә цәаҳәа инаваршәны алшара ғылқәа реикәыршәара ала ахәаахәтратә еизықазаашьақәа рыртбареи рирмиариареи ауп изызку, уи ала иазпхъагәатам уажәазы икоу ахәаахәтратә процесс азы иарбанзаалак регулиациақәак, мамзаргы апѣкракәак рышъақәыргылар. Лымкаала, абри аинициатива абзоурала, Апѣсни Цхинвалтәи арегион/Аахыт Уапѣстәйлеи руаапѣсыра, дара иаадрыхуа, мамзаргы иқардо аалытқ ағнұтқатәи ақыртуа ғылымиқьеи, иара убас, адәнықатәи ағылымиқьеи ағы иртиир рылшоит, Қырттәыла аекспорттә алшарақәа рхархәарала, Евроеидгылақны зхы иақәиту ахәаахәтратә қәыпжышылара наζу иазку аиқәшахатрагы (DCFTA) ахәақәа иртагзаны.

Иара убас, аинициатива ала иазпхъагәатоуп Қырттәыла анапхгара изхылапшша атқақырадгыл ағы иқатцу, мамзаргы аимпорттә тауар Апѣсни Цхинвалтәи арегион/Аахыт Уапѣстәйлеи ракъ анагареи, аиқөйтхаратә цәаҳәақәа ириваршәны ахәаахәтра-экономикатә усурға иадхәалоу хаталатәи азеипштәи бизнес инициативақәа рынагзара ацхраареи.

Ахәаахәтра-экономикатә алшара ғылқәа рхархәареи, уи иалтшәаны, атыпқантәи ауаапѣсыра рыла ахырхагара аиуреи азықәан, автотранспорттә хархәагақәа реитатра, аидара амғангара, аиасыртқақәа русура, ауаа рхы иақәитны аитатра рылшратәи атагылазаашьақәа рзеңкәыршәара, ауаа ирпүрхагоу арегулиациақәеи ашәахтәкәеи рпѣыхра ухәа, иакымкәа аздааракәа 3батәуп.

Ахәаахәтра-экономикатә усурға иадхәалоу ахархәагақәа

Ишәыдаагало аинициатива ала иазпхъагәатоуп ахадаратә 5 компонентк, урт, рхатагы, зызбахәы ҳәоу атынчратә инициатива ахықәккәа рынагзара иазку аконкреттә хархәагақәеи Амеханизмкәеи рыла ишъақәылоуп.

1. Аматзура: Апѣсни Цхинвалтәи арегион/Аахыт Уапѣстәйлеи ирвқәынхо ауаапѣсыра, хаталатәи аномер ала ридентификация алшара; ирмироу апроцедура ала анаплакратә субиект ахасаб ала ашәкәы атафра; еиуеипшым аматзурақәа рхархәара аманшәалара;
2. аинфраструктура: аекономикатә әқыпжышылара чыда;
3. азинчыдатә режим: ашәахтәшәафы истатутс чыда;

¹ International Alert, Trans-Injur/i Economic Relations: A Case for Regulation, May 2013; International Alert, Trans-Injur/i Economic Relations: A Case for Regulation, Volume 2, 2015. Зызбахәы ҳәоу атцаарақәа инрвқәыршәаны, 2013 - 14 шықасқәа рзы, Игры инаваршәны, 15 млн. доллар ахәаахәтратә еикешара икан.

4. ахәаахәттратә операцитақәа: айкәытхаратә цәаҳәақәа ирывашәны атауар амғангара, амаркирра аңқарақәа, ағнұтқатәи адәнықатәи аңьармыққақәа рахъ анашьтра;
5. афинанстәи азакәанпәцаратәи хархәагақәа: айкәытхаратә цәаҳәақәа ирывашәны ахәаахәттра-економикатә еизықазаашықәа рыртбара аңхраара.

1. Апѣсни Цхинвалтәи аргион/Аахың Уапѣстәылеи ирықәынхо ауаапъсыра, хаталатәи аномер ала ридентификация

Апѣсни Цхинвалтәи аргион/Аахың Уапѣстәылеи ирықәынхо ауаапъсыра ахәаахәттра економикатә операцитақәа рылахәызаара алшара рзеикәыршәареи еиуеип්шым аматзурақәа рхархәаразы иримоу алшарақәа рыртбаареи азықәан, иапѣцахонит аполитика иадхәалам астатус-нейтралтә механизм. Зызбахәы ҳәоу аинициатива ала иазпѣхъагәтоуп ирмириоуaproцедура өңд ала ауафы индентификация ихатә номер ала (хапѣхъақа – хаталатәи аномер) ашѣкәы итафра амзызла.

Ахатә номер ала ашѣкәтафра ала иазпѣхъагәтам ауафы итәылауафра ашъақәыргылара, мамзаргы атәылауафра ианашьара. Убри ақынты, ахатә номер ала ашѣкәы атафра иаҳылтәиауам атәылауафра иадхәалоу апѣхықәрақәа ма азинқәа².

Изтаху ауаа зегбы арзаҳал аларттар рылшоит хатала, мамзаргы аелектронтә хархәага ала (апѣсни шәала, иара убас, ауаңс бышшәала), мамзаргы азинмчы змоу ахпѣтәи ахағы ила.

Ауафы индентификациии уи ихатара ашъақәыргылареи азықәан, ауафы изку абиометриатә дырракәа (абиометриатә фототыхымта) инаваргыланы, ирыхәаңшыр қалоит Апѣсни Цхинвалтәи аргион/Аахың Уапѣстәылеи ирытаз адокументкәагы³. Ахатә номер ала ашѣкәтафра апроцеура иадхәалоу аматзура ахәпѣса ақәзааум.

Зызбахәы ҳәоу аинициатива ала иазпѣхъагәтоу асервисқәа еиқәзыршәо аօператор, хапѣхъақа, аматзура заур зтаху ауафы индентификация илшоит хаталатәи аномери абиометриатә дырракәеи рышьата ала.

Уажәраанза иқаз арегулиацияқәеи апѣшшәеи иреип්шымкәа, хаталатәи аномер ала ашѣкәы итагалоу ауафы, Қырттәыла атәылауафра зыршаҳатуа адокумент, анеитралтә гәраргага, мамзаргы иарбанзаалак даеа документкимамзаргы, аидентификациии ашѣкәтафреи апроцесс аан ицәыригас адокументкәа рыла, ирмириоуaproцедура ала, ихы иаихәар илшоит абарт асервисқәа:

- анаплакратә субиект иҳасаб ала аргистрациии аекономикатә усурға амфаапъгареи;
- аш҃аахтәшшәафы иҳасаб ала аргистрация (аш҃аахтә аш҃аара азинчыда ала);

² Қырттәыла азакәанпәцара инақәыршәаны, ауафы, иара убас, хаталатәи аномер ианашьазар қалоит Қырттәыла инхо атәымтәылауаф аңхаразы имоу азин агәраргагеи, аамталатәи аидентификациатә гәраргагеи, ахатара анеитралтә гәраргагеи, анеитралтә анықәаратә документи рыла, иара убас, азакәан ала иазпѣхъагәтоу егъырт атагылаашықәа раангы.

³ Иазгәататәуп, Апѣсни Цхинвалтәи аргион/Аахың Уапѣстәылеи ауаа ирытуо адокументкәа ауафы индентификациазы ахархәара рымоу анеитралтә документкәа рытареи, иара убас, агәбзиаraphьчара арефералтә программа ахархәареи азықәан.

- агрант аиура;
- абанктә матзура ахархәара;
- автотранспорттә хархәага ашәкәы атафра;
- ашколнұзатәи азеиңштәи атара аиура;
- иреихазоу атара аиура;
- азанаңтә аиңазықатцара апрограмма алахәызаара;
- апъышәахысратә программақәа рылахәызаара.

Хаталатәи аномеркәа змоу ауаа, еиқәыпхъазоу асервисқәа инарывағыланы, зхархәара рылшо асервисқәа иаҳа ираңәахар алшоит.

Иңәыргоу адокумент айқәытхратә цәахәакәа ирываңшены ахәаахәтра ацхраареи уи иадхәалоу аконкреттә механизмкәеи ирызуп, убри ақынты, Аңсни Цхинвалтәи арегион/Аахыт Уаптәстүлеи ирықәынх, хаталатәи аномер змоу ауаапъсыра егырт алшарақәа (иаҳхәап, атара) рхы иадырхәар рылшоит Қырттәыла аиҳабыра ирыдаргало егырт атынчратә инициативақәа рхәақәа иртагзаны.

2. Аекономикатә қәыпшылара чыда

Аекономикатә қәыпшылара чыда - Қырттәыла анапхgra изхылаңшуа атакырадгыл ағы, айқәытхаратә цәахәакәа ирываңшены еиқәаахо агеографиаттә қәыпшылароуп. Аңсны ахырхартала, ас еиңш икоу атыпқәа иреинуп Рухи ақыта иатданакәа атакырадгыл, иаҳвазы уака, аиасратә пункт затәйс икоу Игры ацха ауп.

Абри ағыза ақәыпшылареи аинфраструктуреи реиңкаара қалоит айқәытхаратә цәахәакәа ирываңшены икоу егырт ақыпшәахақәа рөгьы (иаҳхәап, ақ. Хурча), иара убас, Цхинвал ахырхартала Ергнети ақытатәғы абри ағызатәкъя ақәыпшылара аиқәаара қалоит ауаа аитатра рылшратәи атыгылазаашъакәа рзиқәдиршәар. Арақа хымпәада иазгәататәуп иаҳвазы ари атып ағы аиасырта затәйк шықоу, уи Ахалгори ахырхартала аус ауеит.

Аекономикатә қәыпшылара чыла ала иазпхъаәгатоуп аинфраструктура аиқәаареи аматзура аиқәыршәареи, уи айқәытхаратә цәахәакәа ирываңшены ахәаахәтра-економикатә усурға артбаара иацхраауеит. Аекономикатә қәыпшылара чыда ағы еиңиркаауеит ахәынтқарратә матзура еиуеиңшым аорганқәа рхатарнакрақәа, урт рыбжьара, афинансқәа рминистрра иатданакәа ахашәалахәтә матзуруеи, аиуститиа аминистрра иатданакәа асервисқәа рырғиара агентреи, ағонуцқатәи аусқәа рминистррағы икоу аматзура агентракәеи, уаатәкъя аадыртуеит Қырттәыла акоммерциатә банкқәа рхатарнакрақәеи, апъареитныңсахларатә пункткәеи, апъошытатә усбартакәеи, анотариустә матзуруеи, иара убас, аинформациятәи, абжыгаратәи, ағыпшыгаратәи, апъышәаратәи центркәеи.

Аекономикатәи қәыпшылара чыда лтшәарала аусура алшаратәи, хымпәада еиқәааны иалартәатәуп тақа еиқәыпхъазоу аматзура өңшкәа:

- иаку аматзууратә центр;

- ашөаҳтәтә сервисцентр;
- ақыттанхамфатә үйармықья;
- автоүйармықья;
- анаплакра ағиара агентра асервисцентр;
- азқызаара раңа змоу атренинг центр;
- абизнес инкубатор;
- зхы иақәиту аиндустриатә зона.

2.1 Иаку аматзуратә центр („Пәнцырык“ апринцип)

Иаку аматзуратә центр еиқекаахоит Рухи ақытағ, ахәаахәтратә центр изааигәаны, уи акәша-мықәша аинфраструктура арғиара иацхрауеит.

Иаку аматзуратә центр ағы ишәйлшоит:

- анаплакы иҳасаб ала арегистрация (хаталатәи аномер ала ашәкәы итагалоу ахағқәагы);
- атауар азы асертификат аиура-аеқспорттә документқәа реикәрышәара, алогистикатә центр (атауар амашының ақәтәреи ақәхреи, аштытәреи амғангареи аикәрышәара);
- афитосанитартә гәатәреи алабораториатә тщаареи;
- афитосанитартә, аветеринартә, ма агиенатә серификатқәа раиура;
- Қырттәылантә аекспорт азы иатаху адокументқәа хәыпсада реикәрышәара;
- абанктәи афинансстәи матзура;
- аинформациатәи абжыгаратәи центр;
- анаплакра арғиара агентра асервисқәа.
- анатариус иматзура;

„Пәнцырык“
апринцип ала амаң
аура

Онлайн регистрация
аелектронтә портал

Альсни Цхинвалтәи аргион/Аахыт Үағстәылеи ирықәйнхо ауаағысыра, «Пәнцырык» апринцип ала, иртәху аматзура роур рылшоит, анаплакы иҳасаб ала арегистрациагы уахъ иналатданы. Ари апроцесс ө-етапк рыла имфапысыеит:

- 1) афизикатә хағы ирегистрация – хыхъ ишазгәатоу ала, Қырттәыла атәылауафра зыршаҳатуа адокумент, ма ахатара анеитралтә гәраргага змам ауаа, арегистрация иаҳысыр рылшоит дара иранашьоу хаталатәи аномер ала;
- 2) афизикатә хағыс арегистрация данахыслак, ауағы анаплакратә субиект иҳасаб ала арегистрация ахысра (хазхаталатәи анаплакы), ма аиуристтә хағы (анаплакра) ашьатакра азин имоуп. Убри аштыахъ, ауағы, Қырттәыла анапхгара изхылапшуа атқакырадгыл ағы, закәанла, абизнес алагареи аусуреи, Қырттәыла акоммерциатә банккәа рхархәареи илшоит.

Хаталатәи аномер змоу ауаа арегистрация аелектронтә портал рхы иадырхәар рылшоит, Қырттәыла анапхгара изхылапшыа атакырадгыл ашқа имиаскәа, онланн арежим ағы, анаплакратә субиект иҳасаб ала арегистрация иахысырц.

Апсни Цхинвалтәи арегион/Аахыт Уапстәылеи ирықәынхо ауаапшыра ашәахтәшәафы истатус ыша роур рылшоит, уи абзоурала, аиқешарата цәаҳәақәа ириваршәны ахәаахәтра иадхәалоу анаплакратә усур амфапшыра аан ашәахтә ашәаразы азинчыда роуент.

Арегистрация иахысыз ахағы анаплакратә субиект иҳасаб ала ашәкәы итагалара

Аиқәытхаратә цәаҳәақәа ириваршәны ахәаахәтра-економикатә усур амфапшыра рылшоит Қырттәыла атәылауааи, ахатара анейтралтә гәраргагеи змоу ауаапшыреи, хаталатәи аномер ала арегистрация иахысыз ахағәеи (урт Апсни Цхинвалтәи арегион/Аахыт Уапстәылеи анаплакқәа рымоу рымаму иахыпшымкәа), иара убас, атәымтәылауаагы Қырттәыла азакәан ала иазпхыагәатоу апкара инақәыршәаны.

Иара убас, иазпхыагәататеуп, ақытанхамфатә аалыт ала ахәаахәтра иағу ахәаахәтөңәа (иахшәап, ақытанхамфатә цъармыкъа ахәаахәтөңәа) хаталатәи аномер ала, ма анаплакратә субиект иҳасаб ала арегистрация шыртахым.⁴

Евростандартқәа ралартәара

Анаплакратә субиект иҳасаб ала арегистрация иахысыр зтаху ауаа аиуристтә тызтыпшыны иадырбар рылшоит Қырттәыла анапхгара изхылапшыа атакырадгыл, иаххәап, хыхь зызбахәы ҳәоу аекономикатә қәыпшылара ыша аиуристтә тызтыпшы (акыта Рухи), уи абзоурала, Қырттәыла аекспорттә операцияқәеи еиуенпшым аекономикатә усуреи реаладырхәир рылшоит.

Анаплакратә субиект иҳасаб ала ирмариоу арегистрациазы еиқәыршәоу аформа ағы иарбаҳоит афизикатә / аиуристтә хағы дахынхотәкъа атыпшы (уи еипш атыпшы иказар) иоурнагзара аххәаи.

Апсни Цхинвалтәи арегион /Аахыт Уапстәылеи иқатдоу аалыт аекспорттә цъармыкъашка инаргойт Қырттәыла иқатдоу аалыт аҳасаб ала.

Қырттәыла иқатдоу аалыт аекспорттә цъармыкъашка анагаразы, аарыхратә сертификатә атахуп, аалыт ахкы ышақәа – афитосанитартә, аветеринартә, мамзаргы агигиенатә сертификат рыцзароуп.

Убри ақынты, ихәақәтдоу тағылазаашьақәак раан, Апсни Цхинвалтәи арегион/Аахыт Уапстәылеи ркынтыи иаагоу аалыт алабораторияғы игәатаны, ас еипш икоу аалыт атәым тәйлашкә аекспорт азы иатаху афитосанитартә, ветеринартә сертификат, мамзаргы иашашәалоу адокумент артоит Апсни Цхинвалтәи арегион/Аахыт Уапстәылеи ирықәынхо анаплакқәа иашашәалоу аматзурате асертификатқәеи роур рылшоит Иаку аматзуратә центр ағы. Зхы иақәиту ахәаахәтратә еиқәшахатракәа рхәаакәа иртагзаны, Евроидгылакны

Атыпшылтәкъа иашашәалоу аинспектира амфапшыра алшара

⁴ Иахъазы, ақытанхамфатә аалыт ала ақытанхамфатә цъармыкъағы ихәаахәту афизикатә хағекә анаплакқы иҳасаб ала арегистрация иахымсыргы қалоитж иара убас, урт ашәахтәкәа ршәарагыры ықәшшәом. Ауағы ашәахтә ишәроуп уи ақытанхамфатә аалыт аус адуларатә усур амфапшызар.

ассоциация иазку аикәшашатра инақәыршәаны, атқакы ду амоуп апъаршеира иағагылоу амеханизм аусушыя бзия. Убри ақынты, алтың ачыдарапқа иазпұхъагәатаны, настың жәларбжъаратә үйармықьашқа аекспорт аан, аекспертцәа атыңағы агәатара мөапыргаратә алшара рыйтатәуп, урт, Апъсни Цхинвалтәи арегион/Аахыт Үаңстәылеи алтың ақатараңааглыхра афакт шыакәдүрбәжәарцаз.⁵

Апъсни Цхинвалтәи арегион/Аахыт Үаңстәылеи аус зуа, зхатә алтың Евроеидгыла иалоу атәылашқа, мамзаргы даға тәылак ашқа изгар заху анаплакғы, ҳазлаңаңжәо аинициатива ахәааққа иртагзаны, аңхыраара иоур илшоит евростандартқәа ралартцәареи алтың астандартқәа рыхъчареи аус ағы. Хаталатәи, алабораториаққа рыхъираара ала, анаплакраққа алтың азы асертификат аиурағы ирыщхрааша атагылаашаққа еиқәыршәазааует.

2.2 Азқызаара раңа змоу атренинг центр

Ари аус иазәлымхай ауаа рыматқ ауеит аекономикатә қәыпшылара чыда ағы еиқаахо, азқызаара раңа змоу атренинг центр.

Атренинг центр ауаа ирыднагалоит еиуеиңшым атренингқәеи аттаратә курсқәеи, азанаттә гәйріткәели адырреи аибұтәреи, ахдырра аштыхреи иазку атренингқәеи, иара убас, жәларбжъаратә үйармықьакқәеи анаплакра жәларбжъаратә стандартқәеи аусхккәеи ирызку аинформациатә модулькәеи.

Азқызаара раңа змоу
атренинг центр

Абри аус ағы аңтран аус аңтура алшоит иашшашәалоу ахәйнүкәрратә структура (иаххәап, Анаплакра ағиара агентра), иара убас, абри ақәыпшыларағы еиқаахо абизнес инкубатор чыда, ма ари аус иазәлымхай аиқаара (Қырттәыла ахәаахәттра-ааглыхратә палатеи егырт хаталатәи аиқаараққаеи).

2.3 Абизнес инкубатор

Абизнес арғиара амзызла, ауаа ирыдаргалоит абизнес инкубациеи, аустә ажәалагалаққаеи, аидеиаққа рынагзара аганахъала абизнес ағиара иацхраша аматзуреи. Ари аус иазәлымхай ауаа анаплакратә усуралагала, ма риаплакратә усураларта артбаара рыхшоит.

Абизнесинкубация анаплакқаа ирыщхрааует:

- апартниорцәа рыпшашааралы;
- абизнеспланқәа реиқәыршәаралы (ағың бизнес идеиаққаа рынагзара иадхәалоу ажыгаралы рыхлагы);
- еиуеиңшым аңьармықьакқәа (атыңантәи адәнықатәи) рөлы атагылааша иазку аинформация аиурағы (аекономикатә қәыпшылара ахәааққа иртагзаны, иара убас, анахарала, аелектронтә хархәагаққа рыла);
- афинансстә ресурсқәа рыпшашааралы иазку ажыгаралы рыла.

Абизнесинкубатор -
абизнесидеиаққа
рыдгылара

Аусуралагахъоу анаплакқаа, гәазтатагас ирзықалоит апроекткәа рзы афинансқәа жапартниорцәа рыпшашааралы. Абизнесинкубатор ари аус иазәлымхай ауаапъсыра ирыщхрааует ағың наплакратә субиекткәа реиқаарағы.

⁵ Ас еиғыш икоу атәышәа алдырытқаахъеит Молдова, Приднестровие, уақа атыңағынцәкъя аинспектирра амфапъгара алшара еиқәыршәоуп

Абизнес инкубатор ағы аус руеит афинансқәеи, амаркетинги, аменецьменти рзы абизнес абжыгағцәа, иара убас, иатаххар, атехнологиятәи атехникатәи экспертиза аспециалист-абжыгағцәа. Урт анахаралагы ауаа рымат руршоит.

Иара убас, изәлымхау ауаа аинформацияроур руршоит аекспорттә ұйармықыағы Қырттәыла ианашью азинчыдаққа рхархәара изкны.

Абизнес идеяққа риреи абизнес-шығаралыққа рынагзареи изәлымхау ауаа иахәтоу аинформация аиураеи, аинформациятә технологияққа аусхы ағы хөтүсіда атренинг аеалархәреи, атехнологиятә хырхартала агәыртқыл ареи аришоит Рухи ақытағ ирзаадыртуа Ағыншығаралыққа рцентру ағы.

2.4 Ашәахтә сервисцентр

Ашәахтә сервисцентр ағы, зык аанғылара апринцип ала, аелектронтә хархәага ала, ашәахтәтә процедураққа зегы мөғағыргон. Иара убас, иатаххар, аекспорт азы изәпхъагәтоу аалыт азы ахазалтә процедураққағы мөғағыргон, апшоштатә шытымта ала имфандырго атауар ашәккәи атагаларагы уахь иналатданы.

2.5 Ақытанхамматә ұйармық

Ақытанхамматә ұйармық аиқөйтхаратә цәаҳәакқа ириваршәни еиғыркаар қалап. Уи абзоурала, Аңсни Цхинвалтәи арегион/Аахыт Ұаптестәлеи ирыққынхо ауаапсыра аңармық ахархәара руршоит. Аңармықыағы, бжеихаарала, аусура иалагоит атыптаңтәи ахәаахәттығцәа.

Зызбахәи ҳәоу аңармық аусқақ идуум ахәаахәттәтә қәыпшыларахоит, уақа еиғыркаауеит ахәаахәттәтә инфраструктура чыда (еизакны атиразы аштаттартаққа, архышәашәагатә штаттартаққа).

Ақытанхамматә ұйармықыағы ахәаахәттә қыпхъаза индивидуалла ашәахтәккәа ишәоит, еизакны изхылапшы ақассатә аппаратққа рыда. Араатқәккәа идыргылоит авалиута аконвертациатә пункткәа.

Аңармықыағы еиуеипшым иқәиттүм атауар ала ахәаахәттра ағацәыхъчара амзызла, ихәақәтцахоит зытира қало аалыт, иаңданы ашәахтәккәа ма егырт аформалтә пүхықәраққа иначыданы.

Зызбахәи ҳәоу, ма даеа ұйармық ағы ақытанхамматә аалыт ала ахәаахәтразы, афизикатә хәғы хаталатәи аномер ала арегистрация ахысра икәшәом.

2.6. Амашынаққа рыхетаққаи амашынаққаи рұйармық

Амашынаққа рыхетаққаи амашынаққаи рұйармық адыртуеит Рухи ахәаахәттәтә центр изазаигәаны. Амашынаққаи рұйармықыағы еиғыркаауеит:

- амашынаққаи рправилион;
- атиразы ицәыргу амашынаққа рыргыларта;
- амашынаққаи регистрациятә қәыпшылара (еиқаахоит Иаку аматзуратә центр ағы).

Ас еиңш икоу аңдармыкъа абзоурала, айқөйтхаратә цәаҳәақәа нақ-аақ инхо ауағъсыра ахашәалахәы рзаазгаша абизнес еиғыркаар рылшоит, авто-импорттә хырхарталагы, уи атыпъантәи ауағъсыра рекономикатә активра азнархаует.

Амашынақәа рпавилион

Амашынақәа рыла ахәаахәтразы еиқекаахоит ақәыпъшылара чыда. Изтаху анаплакөү, ахәы чыда ала, қырыала, ахәаахәтратә қәыпъшылара игар илшоит.

Атиразы ицәыргоу амашынақәа рыргыларта

Зызбахәы ҳәоу амашынаргылартағы, изтаху ауаа зегы атиразы идыргылар рылшоит ахазалтә шәахтә зхыршәаахъоу, иара убас, зхырымшәаац амашынақәа.

Амашынақәа рыла ихәаахәтүа ахағекәа, акыраамтала рхы иадырхәар рылшоит атиразы ицәыргоу амашынақәа рпаркинг, аңдармыкъа аусуратә саатқәа рыштыахъ рмашының өацъара имгакәа, уаатқәкъа иаанрыжкырц азықәан.

Амашынақәа ррегистрациатә қәыпъшылара

Автоимпортиорцәа, даға регистрациатә пункт ашқа амашына имгакәа, уаатқәкъа рмашына ахазалтә шәахтә ахыршәаар рылшоит. Атыпъағы аусура иалагоит Қырттәыла ахашәалахә матзуруеи Қырттәыла ағнұтқатәи аусқәа рминистрстра аматзура агентра ахатарнакреи. Ашәкәы итагалоу, ахазалтә шәахтә зхыршәаахъоу амашына Апъснықа, иара убас, Ҷхинвалтәи арегион/Аахың Уақытстәылақа аиагара қалоит.

2.7 Зхы иақәиту аиндустриатә зона

Иатакхар, етапк иалагзаны, Рухи ақыта изааигәаны, (аперспективағы, Ергнети ақытатғы) зхы иақәиту аиндустриатә зона еиқекаазар қалоит. Уи, бжеихарала, Апъсни Ҷхинвалтәи арегион/Аахың Уақытстәылеи иаарыху раңхъатәи аалың, аус адуланы, аексорттә цъармыкъашқа анагара аиқәыршәара ауп изызку.

Зхы иақәиту аиндустриатә зонағы арегистрация иаҳысуа ауағъсыра, зхы иақәиту аиндустриатә зонағы иқатцу, мамзаргы иалагалоу аалың азы асертификатқәа риуруеи, зхы иақәиту аиндустриатә зона ашәахтә чыдакәа рхархәареи, иаҳа имарианы атаяар аекспорти рылшоит.

Зхы иақәиту аиндустриатә зона - аекспорт азы алшарақәа

3. Ашәахтәшәағы истатус чыда

Айқөйтхаратә цәаҳәақәа ирывашәны ахәаахәтреи аекономикатә еизықазашъақәа рылахәызаареи зтаху ауағъсыра, ашәахтәшәағы истатус чыда ахархәара (анаплакра чыда астатус), мамзаргы, ашәахтәшәағы истатус чыда аиура иначыданы, баша ашәахтәшәағы иҳасаб ала арегистрация иаҳысыр рылшоит. Ашәахтәшәағы истатус чыда аиуразы азықәамта қайтар илшоит айқөйтхаратә цәаҳәақәа иаваршәны ашәахтә зинчыда ала ахәаахәтратә операцияқәа мөғұызго, ашәахтәшәағы истатус чыда ала

иазпъхъагәатоу азинқәеи апъкракәеи ззышъақәгылоу Қырттәыла атәылауа, анеитралтә документ змоу ахағы, хаталатәи аномер ала ашәкәи итагалоу Апъсни Цхинвалтәи аргион/Аахыт Уапъстәылеи ирықынхо ауаапъсыреи, атәымтәылауа.

Абжыапънытә ашәахтәшәафы диенпъшымкәа, ашәахтәшәафы истатус чыда змоу ауаа ашәахтә зинчыдақәа рхы иадырхәйт тақа еиқәыпъхъазоу анаплакратә усуразы:

- Апъсни Цхинвалтәи аргион/Аахыт Уапъстәылеи иаарыху ма иқатоу атауар, акциздә тауар ада, Қырттәыла ағытцәкъя (Апъсни Цхинвалтәи аргион/Аахыт Уапъстәылеи рыда) атиреи, аексорттә тауартә операциакәа рымфапъгаре;
- абарт ахықеккәа рынагзара амзызла, Апъсни Цхинвалтәи аргион/Аахыт Уапъстәылеи атауар ааглыхра;
- Қырттәылатәи аалыт (Апъсни Цхинвалтәи аргион/Аахыт Уапъстәылеи иқатоу аалыт ада) Апъсни Цхинвалтәи аргион/Аахыт Уапъстәылеи рахъ анагара.

Иара убас, ашәахтәшәафы истатус чыда змоу ауаа, ашәахтә зинчыда рхы иадмырхәакәа, абжыапънытә ашәахтәшәафы зынагзара илшо аусурагы рхы аладырхәир рылшоит, иаҳхәап:

- Қырттәылатәи аалыт (Апъсни Цхинвалтәи аргион/Аахыт Уапъстәылеи иқатоу аалыт ада)
Қырттәыла ағытцәкъя (Апъсни Цхинвалтәи аргион/Аахыт Уапъстәылеи рыда) атира аоперация;
- Қырттәылатәи аалыт (Апъсни Цхинвалтәи аргион/Аахыт Уапъстәылеи иқатоу аалыт ада) аексорттә тауартә операциакәа азымфапъгара;
- атәым тауар аимпорттә тауартә операциакәа азымфапъганы, Қырттәыла (Апъсни Цхинвалтәи аргион/Аахыт Уапъстәылеи рыда) атира аоперация.

**Ашәахтәшәаф чыда истатус
-ашәахтә зинчыдақәа**

Иара убас, хыхъ еиқәыпъхъазоу ахағекәа ирзынарымгүзө аусурагы икоуп, лымкаала:

- Апъсни Цхинвалтәи аргион/Аахыт Уапъстәылеи ръкынтә Қырттәыла егы атакырадгыл ашқа Апъсни Цхинвалтәи аргион/Аахыт Уапъстәылеи иқатам атауар анагара;
- Апъсни Цхинвалтәи аргион/Аахыт Уапъстәылеи ръкынтә акциздә тауар (Апъсни Цхинвалтәи аргион/Аахыт Уапъстәылеи иқатоу ататынлыхи алкоголь злоу арыжетәи рыда) аагара;
- аматзура иадхәалоу аекономикатә усурга.

Ашәахтәшәафы истатус чыда змоу ауафы, абжыапънытә ашәахтәшәафы истатус ала, аматзуратә наплакы еиғикаар илшоит. Усқан, уи, абжыапънытә ашәахтәшәаратә режим ихы иаирхәоит, ас еипш икоуп аусуразы ашәахтә зинчыдақәа иазпъхъагәатам.

Астатус чыда змоу ауаа рзы иазпъхъагәатоуп ашәахтә ақетцара азинчыдатә апъкара, лымкаала:

Ахашәалахәы азы ашәахтә ашәара иқәшәом:

Ахашәалахәы:

- астатус чыда змоу ауағы или Апѣсни Цхинвалтәи аргион/Аахытқ Уапѣстәйлеи иаарыху ма иѣатқоу атауар ари атакырадгыл аѣынтә иалганы атира аѣынтә;
- Апѣсни Цхинвалтәи аргион/Аахытқ Уапѣстәйлеи иѣатданы ииагоу атауар аекспорттә тауартә операцияққа азымбағыра аѣынтә;
- Қырттәйлатәи атауар Апѣсни Цхинвалтәи аргион/Аахытқ Уапѣстәйлеи рахъ анагара аѣынтә;
- атәым тауар аимпорттә операция азымбағыра ашътахъ Апѣсни Цхинвалтәи аргион/Аахытқ Уапѣстәйлеи рахъ анагара аѣынтә.

Иаңкоу ахәпесе иацу аш҃аахтә аѣынтә рхы иақәйтхойт:

- Апѣсни Цхинвалтәи аргион/Аахытқ Уапѣстәйлеи рахъ адыпѣхъазалара азин ала атауар назго, астатус чыда змоу ауағы, ари аѣкара инақырышәаны, ауағы уаанзатәи аоперацияққа рзы ишәз аш҃аахтә архынхәра азин имоуп;
- Апѣсни Цхинвалтәи аргион/Аахытқ Уапѣстәйлеи иаарыху ма иѣатқоу атауар адыпѣхъазалара азин ада изтиуа, астатус чыда змоу ауағы.

4. Аиқытхаратә цәаҳәаққа ирываршәаны атауар аиагареи, амаркирра аѣкараққа, ағонүпқатәи адәнықатәи ацъармықъаққа рхархәареи

4.1 Апѣсни Цхинвалтәи аргион/Аахытқ Уапѣстәйлеи рѣкынтә Қырттәйла анапхара изхылагышша атакырадгыл аш҃қа атауар анагара

Апѣсни Цхинвалтәи аргион/Аахытқ Уапѣстәйлеи ирықәынхо ауаапѣсыра, атыпѣағы иѣатқоу аалытқ, адокументтә аццаны, (Апѣсни Цхинвалтәи аргион/Аахытқ Уапѣстәйлеи рѣи еиқырышәоу адокумент ағы иарбоу адырраққа), иара убас, атауар гәататәйзар, игәатаны, атакырадгыл аш҃қа инаргар рылшоит. Иара убас, аалытқ ацзароуп Қырттәйла амч змоу аш҃аахтә закәанеидкыла ала ихәақәтқоу атауартә шѣкѣыщцеи, аш҃аахтә фактуреи, атауар ачыдара иазъхъагәатаны, егырт адокументтәи (Қырттәйла аш҃аахтә орган аѣынта, аелектронтә хархәага ахархәара ала).

Астатус-нейтралтә маркирра ағонүпқатәи ацъармықъағы

Апѣсни Цхинвалтәи аргион/Аахытқ Уапѣстәйлеи иѣатқоу аалытқ Қырттәйла егы атакырадгыл ағы (ахәаахѣтраптә аха) ицәыргазар қалоит статус-нейтралтә маркирра ахархәара ала. Лымкаала, аалытқ ағы иарбазар қалоит ааглыхъы ихъз, иахықатқоу ақалакъ ма аиланхарта (иаххәап, Ақәа, Гагра, уб.егь.), мамзаргы атызтып (амғеи аномери). Иатаххар, аалытқ ианырцоит иашъашәалоу аштрихкод. Аалытқ аштрихкод анаршоит уи излыху аматәар иахышишпѣшны. Аалытқ ахъзи, уи иазку информациии апѣшишәалагы ианызар қалоит.

4.2 Атауар аекспорт

Апѣсни Цхинвалтәи аргион/Аахытқ Уапѣстәйлеи рѣи иѣатқоу атауар ахәаанырцәкъа агара қалоит Қырттәйла анапхара изхылагышша атакырадгыл иалганы, Қырттәйлатәи асертификат аццаны, иахәтоу амаркирра азұны (иаххәап, анатплакы арегистрация дахъаҳысыз атып арбара). Атауар цәыригороуп Қырттәйла анапхара изхылагышша атакырадгыл ағы аш҃әкѣи итагалоу, чыдалатәи, мамзаргы абжыаапұнтығи аш҃аахтәшәағы истатус змоу ауағы. Атауар ааглыхратә сертификат атара, ацъыргара, агәатара, аекспорт аш҃қа адәықәтцаа иазку апроцедуракқа мөлділік аш҃аахтә маңзура ағы, Қырттәйла азакәан инақырышәаны.

4.3 Апъсни Цхинвалтәи арегион/Аахытқ Уапъстәылеи рѣкны атауар аитатца

Апъсни Цхинвалтәи арегион/Аахытқ Уапъстәылеи рѣы анаплакра знапы алаку, Қырттәыла анапхара изхылапшыла атакырадгыл ағы анатлакқы иҳасаб ала ашәкәы итагалоу, ашәахтәшәафы истатус чыда змоу ауааңсыреи, иара убас, Қырттәыла еғи ахәтағы икоу анаплакратә субиекткәеи, зызбахәы ҳәоу аинициатива иалагжаны, Қырттәыла азакәан ала иззұхъагәатоу апъкараққа иззұхъагәатаны, Апъсни Цхинвалтәи арегион/Аахытқ Уапъстәылеи рахъ атауар анагара азин роуеит.

5. Афинанстәи азакәанпәаратәи хархәагаққа

5.1 Афинанстә хархәагаққа

Иңғылым әинициатива ахәаққа иртагжаны, аиқөйтхаратә цәаҳәаққа ирываршәны ахәаахәтреи уи иадхәалоу аекономикатә усуреи ацхыраара артоит. АФ-гандык ирықәынхо ауаапшыра азеипш наплакқәеи апартниортә проекткәеи нарығзаратәи алшара роуеит. Уи абзоурала, иззұлымчай ахағекәа ахырхагарагы роуеит, аусеицури агәреибагара аиташъаққылареи азы алшарағы қалоит.

Аиқөйтхаратә цәаҳәаққа ирываршәны ахәаахәттра ацхраара амзызла, ахәйнұқарра ала, апъышәаратә режим ағы, амч роуеит абарт амеханизмкәа:

уажәазы икоу ахәйнұқарратә программаққа рхәаққа иртагжаны, еиқәдүршәоит ағыщ программаққа, урт, абизнес маң агранттә программа иалагжаны, апъара азоурыштыуеит. Агранткәа рзоурыштыуеит азеипш бизнеспроекткәеи, иара убас, Апъсни Цхинвалтәи арегион/Аахытқ Уапъстәылеи ирықәынхо ауаапшыра хатала инарығзо абизнеспроекткәеи.

Ламтакала, иззұхъагәатоуп ихынпүшым афонд чыда аиқекарагы. Аиқөйтхаратә цәаҳәаққа ирываршәны ахәаахәттра ацхраара амзызла, ари афонд ағы, еиуенпүшым адонорцәеи акторцәеи, жәларбжъаратә партниорцәеи, хаталатәи еиқекаараққаेи рыңхыраара ала апъара еизыргойт.

Афонд чыда аусуреи административтә менеңьменти еиқәннаршәоит административтә ақәша хәычы. Иатакхар, ари ақәша аусзуғцәа, афинанстә цхыраара зтаху ауаа апроекттә документация аиқәршәарайттыуеит. Абри ағыза ацхыраара ртаххар қалоит аконкуренция зылшо абизнесидеиаққаеи апроекткәеи назығзар зтаху, аха апроект афра аганахъала апъышәа змам ауаапшыра.

Ихынпүшым афонд чыда

Иара убас, афонд ағы еиқекаахоит азәи ихынпүшымкәа азбара здызкыло ахылапшратә хейлак - жәларбжъаратәи атыпшантәи експертцәа рхеилак (ахеилак иалазар қалоит ахәаахәттра иалахәу ауаа рхатарнакцәа аиқөйтхаратә цәаҳәаққа аФ-гандык рұқынты). Ахеилак алахәылацәа ахадаратә хырхартқаққа ҳәаққыртсоит, иңғылым әинициативаққа/aproекткәа еилырганы, иреиңү алхны, апъара рзоушыттара иззұ азбара рыдыркылоит.

Уи адагы, Евроеидгылеи еғырыт апартниорцәеи рыңхыраара ала, еиқәршәаны иаладыртқәоит итегес имачымкәа агуманитартәи агранттәи программа/программаққа (иаххәап, ENPARD III). Жәларбжъаратә експертцәа (Апъсни Цхинвалтәи арегион/Аахытқ Уапъстәылеи рахъ анеира зылшо апартниор/контрактор жәларбжъаратә еиқекаараққа рыңхыраара ала), Апъсни Цхинвалтәи арегион/Аахытқ Уапъстәылеи рѣкны агранттә апъара шнырхуа иахылапшыр рылшоит.

5.2. Азакәанпұцаратә база

Зызбахәы ҳәоу аинициатива анағзара амзызла, еиуеиңшым азакәанқәеи азакәантә нормативтә актқәеи иашьашәалоу апсахраққа рыларгалоит.⁶ Апсахраққа аларгалоит тақа еикәыпхъаזוу азакәанпұцаратә актқәа рышқа:

1. «Қырттәыла атәылауааи Қырттәыла иқәйнхо атәымтәылауааи ашәкәы ртағреи, ахатара (анхара азин) ағәраргагеи, Қырттәыла атәылауағ ипаспорти рytара апжара иззку» Қырттәыла азакәан“;
2. «Импітцахалоу атқырадгылқәа ирызку» Қырттәыла азакәан;
3. «Атәылауафратә актқәа ирызку» Қырттәыла азакәан“;
4. «Қырттәыла ашәахтә закәанеидкыла“;
5. «Анаплакқәа ирызку» Қырттәыла азакәан;
6. «Агрантқәа ирызку» Қырттәыла азакәан;
7. «Иреихъауз аттара иззку» Қырттәыла азакәан;
8. «Азеиңш аттара иззку» Қырттәыла азакәан.

Аихшъаала

Атынчратә инициатива «Еиңу апжениш азы ашыға» айкәытхаратә цәаҳәакқа ирываршәны ахәаахәтреи аекономикатә еимадараққа рырбәбәреи иззөлымхай ауаа ирзыманшәалоу алшараққа рзеикәнаршәоит. Уи, ауаа ртахраққеи ринтересқәеи иззпхъагәатаны еикәыршәоуп. Аинициатива анағзара абзоурала, Апсни Цхинвалтәи аргегион/Аахыт Уапжстәылеи ирықәйнхо ауаапжыра ргуманитартәи рсоциалтәи ҭагылазаашья еибъхоит.

Айкәытхаратә цәаҳәакқа ирываршәны ахәаахәттра-економикатә еизықазаашыққа рыртбаара ацхраара амзызла, аинициатива иалагалоуп ари азтцаара аполитика иадымхәалакқа, аконкреттә гуманитартә ҳасабтәкқа рынагзара иацхрааша, иманшәалоу ахархәагаққа.

Зызбахәы ҳәоу аинициатива адиялог амғапжареи аусеицуруеи иацхрааует, ари азтцаара иззөлымхай ауаа зегыы аконструктивтә уссеицуразы алшара рзеикәнаршәоит. Иара убас, айкәытхаратә цәаҳәакқа нақеаак инхо ауаапжыра, ахәаахәттра-економикатә зтцаараққеи, иара убас, егырт аинтерес зткоу ахырхартаққеи (иаҳхәап, аттара, апжасбараҳчара, уб.егъ.) рынагзаразы ауаажәлларратә диалог рхы алархәны, азеиңш интерескәеи аҳасабтәкқеи урт рызбаразы икоу амфаққеи рхәақәттара рылшоит.

⁶ Иазгәататеуп, „Импітцахалоу атқырадгылқәа ирызку“ Қырттәыла азакәан 6-тәи ахетаң инақәыршәаны, Апсни Цхинвалтәи аргегион/Аахыт Уапжстәылеи рәғи аекономикатә усурға амғапжара қалом, аха аихбыра рықәшахатхара чыда ашьата ала, ауаа ас еигүш икоу аусурға мөлшыргараты алшара роусит. Акәшахатзаара чыда аттара апжара ихәаққоуп Қырттәыла аихбыра ирыдыркылаз, иашьашәалоу акәттара ала.

Зызбахәы ҳәоу аинициатива, аинаалареи алахәызаареи аикәйиршәаразы Қырттәыла аихабыра инарыгзо аусхәапжштә ахадаратә хырхартакәа иреиуп, уи егырт атынчратә инициативақәеи зынагзара ргәыитоу ауснагзатәкәеи ирываргыланы, аикәйтхаратә цәаҳәақәа ағ-ганд рөң ауаа рмышхәыбазареи, агәеибагареи атынчреи аиташъақәыргылареи иазкуп.